

Kommunal og moderniseringsdepartementet

Dato: 25.11.2020

Arkiv: 25

Regjeringens handlingsplan for bærekraftmålene

Ergoterapeutene ønsker å poengtere at FNs bærekraftmål er en global arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. FNs bærekraftmål omhandler *langt mer enn klima og miljø*.

Et sentralt prinsipp for FNs bærekraftmål er at ingen skal ekskluderes (Leaving no one behind), som inkluderer personer med funksjonsnedsettelse, eldre og personer som faller utenfor samfunnet av ulike grunner.

FNs bærekraftmål kan bidra til å imøtekomme og dempe konsekvensene av demografiutviklingen. I Norge blir det færre yrkesaktive per pensjonist. Hvis vi fortsetter å løse utfordringene til det økende antall eldre med pleie, omsorg og institusjonsplasser, vil Norge få et uhåndterlig underskudd av helsepersonell. Innsatsen i helsetjenestene generelt, og i eldreomsorgen spesielt, må dreies mot tjenester som utløser ressurser. Det gir bærekraft, og ikke minst gir det fornøyde innbyggere – både blant de som trenger helsetjenester og blant de som yter helsetjenester.

Den demografiske utviklingen skjer samtidig med forventet nedgang i oljeinntekter og økonomiske konsekvenser av koronapandemien. Dette krever innovasjon. Vi må yte tjenester på nye, ressursutløsende og bærekraftige måter, slik at fremtidige generasjoner også får dekket sine behov for helsehjelp. Tverrfaglig rehabilitering og smart bruk av velferdsteknologi er gode eksempler på ressursutnyttelse. For eksempel kan flere bo hjemme lenger i en bolig som er tilrettelagt, med hjelpemidler som gir funksjon og trygghet og etter opptrening i hverdagslivets aktiviteter. Spørsmålet må være Hva er viktig for deg? Ikke: Hva kan vi hjelpe deg med?

Med flere eldre, forholdsvis færre i arbeid og lavere pensjonsinnbetalinger, må Norge legge til rette for at vi står lenger i arbeid og at flere personer med funksjonsnedsettelse kommer i inntektsgivende, skattbart arbeid. Det finnes uutnyttede ressurser som må realiseres for å skape bærekraftig utvikling i arbeidslivet og i samfunnet.

Norsk Ergoterapeutforbund har hatt *bærekraftig samfunn* i sitt program siden 2007. Arbeidet for å vise ergoterapeuters innsats for et bærekraftig samfunn har likevel vært intensivert de senere årene, særlig på grunn av demografiutviklingen.

[Ergoterapeutenes politiske dokument om bærekraftig ergoterapi](#) (2020) inneholder 6 prinsipper, som krever utvikling av:

- innsats for deltakelse og hverdagsmestring
- ressursutløsning i befolkningen og samfunnet
- delingskultur og gode samarbeidsformer
- tidlig innsats og gode, effektive forløp
- innovative løsninger og velferdsteknologi
- helseøkonomisk og kunnskapsbasert praksis

Ergoterapeuter gjør innbyggernes deltakelse og hverdagsliv mulig, noe som bidrar til redusert behov for kompensierende tjenester. Denne innsatsen, for eksempel ved innføring av universell utforming, er helsefremmende og ressursutløsende og dermed et sterkt bidrag for en bærekraftig utvikling.

Til de konkrete spørsmålene:

- Målgruppe og mål: Hvem skal handlingsplanen rette seg mot og hva skal vi oppnå?

Handlingsplanen må rettes mot, og iverksettes av, aktørene i den norske modellen; partene i arbeidslivet samt Regjering og Storting. Modellen har vist seg vellykket på samhandling og store endringer i samfunnet, og må også benyttes i endringsarbeidet som kreves for å oppnå FNs bærekraftsmål.

- Problembeskrivelse: Hvilke utfordringer står i veien for å nå bærekraftmålene i Norge innen 2030? Hvilke dilemmaer møter din sektor, og hvordan skal vi løse disse dilemmaene?

Se innlegget innledningsvis. Dilemmaer i helsetjenestene er knyttet til manglende innovasjon, til manglende tverrfaglighet i tilbudene og en tendens til å gjøre mere av det samme istedenfor å tenke nytt.

- Måling/rapportering: Hvordan kan handlingsplanen bidra til bedre måling og rapportering i din sektor?

Måloppnåelse kan blant annet dokumenteres dersom handlingsplanen medfører økt arbeidsdeltakelse, reduserte ventelister i kommunehelsetjenesten, økt tilfredshet med helsetjenester i befolkningen og økt tilbud om rehabilitering.

- Tiltak: Hvilke konkrete forslag til tiltak bør regjeringen vurdere i handlingsplanen?

- Regulere bemanning i helsetjenestene med bemanningsnormer.
- Følge opp lovpålagte tjenester i kommunene, herunder koordinerende enhet.
- Endre kommunehelsetjenesteloven, slik at alle som søker om pleie- og omsorg skal få en vurdering av rehabiliteringspotensialet.
- Prioritere ressursutløsende tjenester; forebygging, rehabilitering og tilrettelegging i eksisterende boliger.
- Revurdere Teknisk forskrift (tek 17) for å sikre universell utforming av nye boliger.
- Gjennomføre hyppigere tilsyn på Likestillings- og diskrimineringsloven.
- Vedta flere virkemidler for å få flere personer med funksjonsnedsettelse i arbeid.
- Finansiere kost-nytte studier på tiltak rettet mot eldre og personer med funksjonsnedsettelse.
- Finansiere tjenesteinnovasjon og implementering av velferdsteknologi.
- Stimulere til økt samarbeid og tydeligere ansvarsfordeling mellom frivillig sektor og det offentlige.

Lykke til med ferdigstilling av ny, nasjonal handlingsplan for bærekraftmålene!
Ergoterapeutene forventer at handlingsplanen retter seg mot langt mer enn klima og miljø

Med vennlig hilsen

Tove Holst Skyer

forbundsleder